

Datum
2026-02-03

Diarienum
2026/9
Er referens
KN2026/00002

Mottagare
kn.remissvar@regeringskansliet.se
kn.nm@regeringskansliet.se

Yttrande över promemoria Ersättning vid rådighetsinskränkningar till följd av artskyddet

Yttrandet inleds med övergripande och sammanfattande synpunkter, därefter redovisas synpunkter och kommentarer sorterat efter kapitlen i promemorian.

Övergripande och sammanfattande synpunkter

Skogsstyrelsen ser i grunden positivt på förslaget om en rätt till ersättning vid rådighetsinskränkningar till följd av artskyddet. Skogsstyrelsen har dock ett antal synpunkter på det tänkta genomförandet. Bland annat i fråga om att det vore mest lämpligt att den myndighet som fattar det ersättningsgrundande beslutet (dispensbeslutet) också bör vara den myndighet som reglerar ersättningen. Skogsstyrelsen anser dessutom att det vore olämpligt att Skogsstyrelsen skulle vara den myndighet som ska reglera ersättningen i fråga om andra åtgärder än skogsbruksåtgärder.

En rätt till ersättning kan vara en del av lösningen kring artskyddet, men det löser inte alla knutar. Skogsstyrelsen vill i sammanhanget lyfta vikten av att myndigheter långsiktigt kan arbeta med att stötta det förebyggande artskyddsarbete som bör utföras av verksamhetsutövare.

Skogsstyrelsen ser den föreslagna ersättningsrätten som relativt okomplicerad för de fall där begränsningarna kan förmodas vara långvariga. Svårigheterna uppstår i de situationer där det är osäkert om begränsningarna till följd av artskyddet kommer att fortsatt gälla. Här är det viktigt att det finns tillräckliga möjligheter för myndigheten att hitta lämpliga lösningar om begränsningarna inte antas vara långvariga.

Skogsstyrelsen önskar även att den fortsatta beredningen av förslagen i denna promemoria sker med beaktande av de eventuella förslag till ändringar som regeringen avser gå vidare med utifrån 2024 års skogspolitiska utredning (SOU 2024:91 och SOU 2025:93), samt de andra förslag som kopplar till fridlysningsbestämmelserna som nu bereds.

Sammanfattningsvis bedömer Skogsstyrelsen att konsekvensanalysen inte ger en rättvis bild av vad förslaget innebär för Skogsstyrelsen. Dels bedömer Skogsstyrelsen att förslaget kommer innebära en icke obetydlig ökning av Skogsstyrelsens verksamhet som innebär undanträngningseffekter på annan

verksamhet inom myndigheten om inte förvaltningsanslaget stärks, dels att den i budgetpropositionen aviserade anslagsförstärkningen för ersättningar inte motsvarar behovet.

1 Författningsförslag

Skogsstyrelsen föreslår en justering av utredningens föreslagna författningstext kopplat till 34 § förordning (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. Se mer om motiveringen till Skogsstyrelsens förslag till ändring under avsnitt 4.4.

Utredningens förslag	Skogsstyrelsens förslag
Förslag till förordning om ändring i förordning (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. 34 § Länsstyrelsen ska på statens vägnar söka träffa uppgörelse med sakägare som gör anspråk på ersättning eller fordrar inlösen av fastighet i ärenden 1. enligt 7 kap. miljöbalken, 2. där sådana anspråk grundas på ett beslut om föreskrifter som avses i 31 kap. 4 § första stycket 9 miljöbalken eller på ett beslut enligt sådana föreskrifter. I ärenden som rör biotopskyddsområden enligt 6 § ska dock Skogsstyrelsen på statens vägnar söka träffa uppgörelse med sakägare som gör anspråk på ersättning eller fordrar inlösen av fastighet. <i>Detsamma gäller i ärenden där sådana anspråk grundas på ett beslut som avses i 31 kap. 4 § första stycket 7.</i> Länsstyrelsen kan på begäran förskotta medel för ändamål som avses i 31 kap. 11 § miljöbalken.	Förslag till förordning om ändring i förordning (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. 34 § Länsstyrelsen ska på statens vägnar söka träffa uppgörelse med sakägare som gör anspråk på ersättning eller fordrar inlösen av fastighet i ärenden 1. enligt 7 kap. miljöbalken, 2. där sådana anspråk grundas på ett beslut om föreskrifter som avses i 31 kap. 4 § första stycket 9 miljöbalken eller på ett beslut enligt sådana föreskrifter. I ärenden som rör biotopskyddsområden enligt 6 § ska dock Skogsstyrelsen på statens vägnar söka träffa uppgörelse med sakägare som gör anspråk på ersättning eller fordrar inlösen av fastighet. <i>För ärenden som avses i 31 kap. 4 § första stycket 7 är det den dispensprövande myndigheten som ska söka träffa en sådan uppgörelse.</i> Länsstyrelsen kan på begäran förskotta medel för ändamål som avses i 31 kap. 11 § miljöbalken.

Skogsstyrelsen föreslår en justering av utredningens förslag kopplat till 36 § förordning (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. Se mer om motiveringen till Skogsstyrelsens förslag till ändring under avsnitt 4.5.

Utredningens förslag	Skogsstyrelsens förslag
Förslag till förordning om ändring i förordning (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. 36 § Om talan om ersättning eller inlösen enligt 31 kap. miljöbalken förs i domstol, företräds staten av Kammarkollegiet. Kammarkollegiet ska samråda med den myndighet som enligt 2 § första stycket denna förordning har det centrala ansvaret för det aktuella områdesskyddet. <i>Om talan om ersättning eller inlösen grundas på ett beslut som avses i 31 kap. 4 § första stycket 7 miljöbalken, ska Kammarkollegiet i stället samråda med länsstyrelsen, Skogsstyrelsen och Naturvårdsverket samt vid behov andra myndigheter som berörs.</i>	Förslag till förordning om ändring i förordning (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. 36 § Om talan om ersättning eller inlösen enligt 31 kap. miljöbalken förs i domstol, företräds staten av Kammarkollegiet. Kammarkollegiet ska samråda med den myndighet som enligt 2 § första stycket denna förordning har det centrala ansvaret för det aktuella områdesskyddet. Om talan om ersättning eller inlösen grundas på ett beslut som avses i 31 kap. 4 § första stycket 7 miljöbalken, ska Kammarkollegiet i stället samråda med <i>berörda myndigheter</i>.

3 Rätt till ersättning för skydd av arter

Skogsstyrelsen ställer sig positiv till att fastighetsägare ska kompenseras när inskränkningar från det allmänna innebär ett avsevärt försvårande av pågående markanvändning.

4 Begränsningar till följd av artskyddet ska ersättas

Skogsstyrelsen tillstyrker förslagen.

Skogsstyrelsen ställer sig positiv till att utredningens förslag följer systematiken för annan ersättning på grund av inskränkningar som innebär avsevärt försvårande av pågående markanvändning.

Begreppet ”avsevärt försvårande av pågående markanvändning” är något som återkommer i såväl skogsvårdslagen som i bestämmelsen i 31 kap. 4 § miljöbalken, där den nu föreslagna ersättningen ska införas. Förvaltningsdomstolarnas praxis och Skogsstyrelsens tillämpning av skogsvårdslagens så kallade intrångsbegränsning utgår från Bostadsutskottets uttalanden i samband med införandet av plan- och bygglagen, BoU 1986/87:1. Detta innebär att en toleransnivå på 10 % inom berörd del får anses som det högsta intrång som ska behöva accepteras när det gäller belopp upp till 250 000 kronor. Motsvarar intrånget ett högt värde är det en i relativa tal väsentligt mindre nedsättning av värdet som skogsägaren ska behöva tåla. I

den praktiska tillämpningen ligger därför den genomsnittliga intrångsbegränsningen närmare 7 %. Även i propositionen till miljöbalken (prop. 1997/98:45 Del 1 s. 556) och Mark- och miljööverdomstolens praxis finns hänvisningar till Bostadsutskottets uttalande avseende kvalifikationsgräns för ersättning enligt 31 kap. miljöbalken. För att underlätta tillämpningen och förutsebarheten av den föreslagna ersättningsrätten önskar Skogsstyrelsen förtydliganden i förarbeten hur kvalifikationsgränsen för ersättning (rekvisitet *avsevärt försvårande*) i det remitterade regelverket är tänkt att tolkas och tillämpas framöver.

Skogsstyrelsen noterar att promemorian saknar redogörelse för hur presenterade ersättningsförslag förhåller sig till statsstödsreglerna och myndigheten anser att det vore lämpligt med en sådan redogörelse, särskilt i fråga om det påslag om 25 % som ska ske över själva marknadsvärdesminskningen.

Av promemorian framgår att begränsningar som följer av artskyddsförordningen som regel kan antas vara långvariga och bestå under lång tid. Skogsstyrelsen vill dock poängtera att det är viktigt att det framöver finns genomförbara lösningar som kan användas i de fall begränsningarna inte antas vara långvariga, se mer om Skogsstyrelsens synpunkter avseende undantaget i 31 kap. 31 § miljöbalken om årligt belopp i avsnitt 4.1.

4.1 Miljöbalkens regler om ersättning och inlösen bör gälla även för ersättning till följd av artskyddet

Skogsstyrelsen tillstyrker förslagen.

Skogsstyrelsen instämmer i utredningens förslag att fastighetsägaren och innehavare av särskild rätt har rätt till ersättning. Problematiskt är dock i de fall dispensbeslutet riktas mot fastighetsägaren men där ägarskifte sker innan hela eller delar av ersättning har betalats ut. Skogsstyrelsen hade önskat ytterligare vägledning i dessa situationer.

Av utredningen framgår att det kommer finnas möjlighet att tillämpa undantaget i 31 kap. 31 § miljöbalken om det finns osäkerhet om ett förbud enligt artskyddsförordningen kommer att fortsätta gälla och om det innebär en osäkerhet om begränsningen av markanvändningen kommer att bestå. Undantaget innebär att utbetalning av ersättning sker med ett årligt belopp i stället för att ersättning betalas ut vid ett tillfälle. Såvitt Skogsstyrelsen erfar är det mer vanligt att tillämpa undantaget i 31 kap. 31 § andra stycket miljöbalken i samband med interimistiska beslut enligt 7 kap. 24 § miljöbalken, än att tillämpa undantaget i 31 kap. 31 § tredje stycket miljöbalken för andra typer av beslut. Enligt förarbetena till bestämmelsen var lagstiftarens avsikt att undantaget skulle tillämpas i de fall intrånget får anses vara övergående, t.ex. på grund av att ett förordnande är tidsbegränsat.

Avverkningsanmälningar har enligt 15 c § skogsvårdsförordningen en begränsad giltighetstid på fem år. En nekad dispens, som utredningen föreslår som det ersättningsgrundande beslutet, är inte begränsad i tid. Det finns inte heller idag någon uttrycklig möjlighet att begränsa dispensbeslut i tid varken enligt 14 eller 15 §§ artskyddsförordningen. Skogsstyrelsen anser att en

förutsättning för att bestämmelsen om årligt belopp ska kunna tillämpas i praktiken är att nekade dispenser eller dispenser med särskilda villkor begränsas i tid. Detta ligger enligt myndighetens mening i linje med utredningens resonemang om i vilka situationer tillämpningen av 31 kap. 31 § miljöbalken kan bli aktuell. Skogsstyrelsen föreslår därför att regeringen inför en möjlighet att tidsbegränsa dispensbeslut. På detta sätt skulle det bli praktiskt möjligt att beräkna ersättning när det inte är fråga om en långvarig rådhetsinskränkning (där andra verktyg som t.ex. områdesskydd kan användas). Utan en tidsbegränsning av dispensbeslut ser Skogsstyrelsen att utredningens förslag blir svårt att genomföra i vissa situationer. Det finns även i dag andra typer av dispenser som kan begränsas i tid. Ett exempel är 33 § artskyddsförordningen. Skogsstyrelsen föreslår införande av ett tredje stycke i 14 § artskyddsförordningen där det framgår att dispenser från förbuden i 4-5 och 7 §§ kan begränsas i tid. Skogsstyrelsen föreslår också att en begränsning i tid även införs för de nationellt fridlysta arterna i 15 § artskyddsförordningen.

Om regeringen inte inför en möjlighet till begränsning i tid för nekade dispenser eller dispenser med särskilda villkor behövs tydligare vägledning i förarbeten till 31 kap. 31 § miljöbalken kring hur undantaget om utbetalning av ett årligt belopp ska tillämpas.

4.2 Talan om ersättning prövas av domstol

Skogsstyrelsen tillstyrker förslagen.

Skogsstyrelsen anser att förslagen är en följd effekt av införandet av rätten till ersättning i 31 kap. 4 § första stycket 7 miljöbalken och ligger i linje med systematiken för andra typer av liknande ersättning, vilket Skogsstyrelsen ställer sig positiv till.

4.3 Återbetalning av ersättning

Skogsstyrelsen tillstyrker förslaget.

Förslaget innebär införande av en ny bestämmelse i 31 kap. 15 a § miljöbalken, vilket till stor del motsvarar återbetalning i samband med bland annat tillståndsvägran i 31 kap. 15 § miljöbalken. För att underlätta tillämpningen av bestämmelsen skulle det dock vara fördelaktigt om dispensbesluten tidsbegränsades när det inte är fråga om en långvarig rådhetsinskränkning, se resonemang under avsnitt 4.1.

4.4 Överenskommelser i godo om ersättning

Skogsstyrelsen delar synen att ersättningsfrågor till följd av artskydd i första hand bör lösas förhandlingsvägen.

Skogsstyrelsen avstyrker dock förslaget att Skogsstyrelsen är den myndighet som generellt ska ha i uppgift att söka överenskommelse om ersättning för artskydd.

Skogsstyrelsen anser i första hand att det bör vara den myndighet som fattar det ersättningsgrundande beslutet som ska ha i uppgift att försöka komma

överens om ersättning. Skogsstyrelsen anser i andra hand att Skogsstyrelsen endast bör ha i uppgift att söka överenskommelse om ersättning till följd av artskyddet när det gäller skogsbruksåtgärder.

Eftersom länsstyrelserna i dag fattar beslut om artskyddsdispens bör det även vara länsstyrelserna som ska söka överenskommelse om ersättning. Skogsstyrelsen har vid tidigare tillfällen (bland annat i yttranden över såväl artskyddsutredningen [SOU 2021:51] som skogsutredningens delbetänkande [SOU 2024:91]) varit positiv till att dispens från artskyddsbestämmelserna när det gäller utförandet av sådana åtgärder som omfattas av skogsvårdslagen ska prövas av Skogsstyrelsen. Om en sådan förändring skulle komma att ske framöver skulle det vara lämpligt att Skogsstyrelsen är den myndighet som ska ha i uppgift att på statens vägnar försöka komma överens om ersättningar till följd av artskyddet. Skogsstyrelsen föreslår därför författningsändringar som skulle möjliggöra en sådan lösning framöver utan att framkalla behov av följdändringar i 34 § förordningen om områdesskydd, se avsnitt 1.

Om regeringen väljer att gå vidare med den i promemorian föreslagna lösningen vill Skogsstyrelsen tydligt avstyrka att Skogsstyrelsen vore den myndighet som ska träffa överenskommelser för nekade eller särskilt villkorade dispenser för andra verksamheter och åtgärder än skogsbruksåtgärder.

Det finns flera skäl för detta. Skogsstyrelsen har inte kompetens för värdering av intrångsersättning vid hindrande av andra åtgärder än skogsbruksåtgärder. Det skulle få negativa konsekvenser för verksamhetsutövare av annan pågående markanvändning (exempelvis jordbruk) om Skogsstyrelsen utan tillräcklig kompetens för bedömande av markanvändning, graden av intrång och ersättningsnivåer, ska träffa överenskommelser om ersättning för nekade/villkorade dispenser för annat än skogsbruksåtgärder. Skogsstyrelsen kan heller inte bilda områdesskydd på annan mark än skogsmark och kan därför inte överväga varaktiga skydd som alternativ till bevarande av arter genom artskyddet om det berör t.ex. jordbruksmark.

Skogsstyrelsen ser positivt på att områdesskydd och naturvårdsavtal kan övervägas i samband med förhandlingar om ersättning. Ett särskilt konstruerat artskyddsavtal i linje med det som Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen föreslog 2023¹ kan vara ett alternativ till intrångsersättning. Möjligheterna till att varaktigt säkerställa den ekonomiska investering som staten gör, i och med att en intrångsersättning betalas ut, förbättras om även andra förslag som lämnades i samma regeringsuppdrag genomförs.

4.5 Kammarkollegiet företräder staten vid prövning i domstol

Skogsstyrelsen tillstyrker förslaget, men föreslår en justering i författningstexten för tydlighetens skull.

Redan idag företräder Kammarkollegiet staten i mål om ersättning enligt 31 kap. 4 § miljöbalken. I praktiken samråder Kammarkollegiet även med

¹ Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen 2023. Förslag på mer flexibla biotopskydd samt anpassade skydds- och ersättningsformer för det fjällnära området. Skogsstyrelsen Rapport 2023/09.

berörda myndigheter, bland annat Skogsstyrelsen, i ersättningsärenden där talan väckts i domstol. Utredningens förslag skulle kunna tolkas som att Kammarkollegiet alltid ska samråda med länsstyrelsen, Skogsstyrelsen och Naturvårdsverket, detta trots att de i vissa fall inte kan anses vara berörda.

Skogsstyrelsen föreslår en justering av författningstexten i enlighet med vad som framgår under avsnitt 1. Att samråd ska ske med berörda myndigheter gör det möjligt att antingen samråda med den myndighet som fattat det ersättningsgrundande beslutet och även andra myndigheter som kan anses vara berörda på grund av andra omständigheter utan att det specificeras i författningstext, se även resonemang under avsnitt 4.4. Detta är i stället något som kan exemplifieras i förarbetena för att inte binda samrådskravet till särskilt utpekade myndigheter.

4.6 Ersättning ska inte kunna lämnas flera gånger för samma rådgivningsinskränkning

Skogsstyrelsen delar utredningens bedömning att ersättning inte ska kunna lämnas flera gånger för samma rådgivningsinskränkning.

4.6.1 Beslut om ersättning ska redovisas i fastighetsregistret

Skogsstyrelsen tillstyrker förslaget. Skogsstyrelsen delar även bedömningen att den personuppgiftsbehandling som följer av förslaget är förenlig med EU:s dataskyddsförordning.

Om de föreslagna tilläggen till förordningen om fastighetsregister ska införas vill Skogsstyrelsen även understryka att det vore önskvärt att samtidigt införa de tillägg för fjällnära skog som föreslogs i regeringsuppdrag om tillgängliggörande av vissa uppgifter om fjällnära skog.²

5 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Skogsstyrelsen har inga synpunkter på ikraftträdandebestämmelserna.

Skogsstyrelsen noterar att de föreslagna övergångsbestämmelserna endast träffar de fall då talan väckts i domstol och att det saknas övergångsbestämmelser för redan pågående prövningar av dispenser, antingen hos länsstyrelsen eller för överprövning av domstol. Det kan således finnas nekade dispenser som ännu inte vunnit laga kraft den 1 september 2026. Skogsstyrelsen vill uppmärksamma regeringen på att det kan behövas avsätta medel för ersättning även i dessa fall.

² Skogsstyrelsen, Naturvårdsverket och Lantmäteriet 2023. Tillgängliggörande av vissa uppgifter om fjällnära skog. Skogsstyrelsen Rapport 2023/6.

6 Konsekvensanalys

6.3 De som berörs av förslaget

6.3.1 Konsekvenser för fastighetsägare

Med den föreslagna ordningen kommer fastighetsägare behöva ha kontakt med flera olika myndigheter. Skogsstyrelsen anser att den ordning som myndigheten föreslår i avsnitt 4.4 skulle underlätta för fastighetsägare.

6.3.2 Konsekvenser för staten

Skogsstyrelsen delar inte bedömningen i promemorian om att förslaget endast kommer att påverka myndighetens arbetsbelastning något respektive att de tillkommande uppgifterna kan hanteras utan nämnvärd påverkan på annan näraliggande verksamhet. Skogsstyrelsen bedömer att förslaget kommer att få en tydlig påverkan på myndighetens verksamhet.

Skogsstyrelsens bedömning, utifrån antal artskyddsärenden de senaste åren och kostnaderna för jämförbar ärendehandläggning av ärenden avseende fjällnära skog, är att förslagen förväntas innebära en handläggningskostnad för ersättningsärenden per år om cirka 20 miljoner kronor, exklusive utvecklings- och implementeringskostnader. Den förväntade kostnaden kan jämföras med Skogsstyrelsens handläggningskostnad av avverkningsanmälningar under 2024, vilken uppgick till cirka 24 miljoner kronor. Utan tillräckliga handläggningsresurser för att kunna hantera ersättningsfrågorna inom rimlig tid ser Skogsstyrelsen risk för försämrat förtroende för staten och myndigheten då detta kan påverka fastighetsägare negativt.

Skogsstyrelsen bedömer inte att den angivna förstärkningen om 100 miljoner kronor i budgetpropositionen för 2026 (prop. 2025/26:1) är tillräcklig för att med början av 2027 årligen täcka de kostnader för ersättning till följd av rådighetsinskränkningar som uppstår av förslagen.

De senaste åren har Skogsstyrelsen redovisat ansvarsförbindelse för åtgärder där beslut om anpassningar till följd av artskyddet kan komma att bli berättigade till ersättning. Under åren 2022–2024 har redovisade belopp i Skogsstyrelsens årsredovisning uppgått till mellan 90–125 miljoner kronor årligen³. Det nu remitterade förslaget ger avsevärt bättre förutsättningar till ersättning och bedöms leda till ett belopp mer än dubbelt så stort än det som har angetts i budgetpropositionen. Skogsstyrelsens bedömning är att kostnaden årligen förväntas uppgå till drygt 200 miljoner kronor, enbart för skogsbruksåtgärder. Bedömningen grundas på genomsnittlig utbetald ersättning per hektar under 2025 vid bildande av biotopskydd (där ersättningen också är 125 %) och senaste årens areal där förbud mot avverkning och andra skogsbruksåtgärder tagits motiverat av fridlysningsbestämmelserna.

Skogsstyrelsen anser att det vore lämpligt med separata anslagposter för ersättning vid rådighetsinskränkningar till följd av artskyddet (liksom för

³ Skogsstyrelsens årsredovisning 2024

ersättningar som uppstår då tillstånd till avverkning i fjällnära skog nekats). Separata anslagsposter skulle innebära att det strategiska arbetet med formellt skydd, såväl bildandet som genomförande av naturvårdande skötsel kan fortsätta oberoende av mängden artskyddsärenden (respektive nekade avverkningstillstånd i den fjällnära regionen).

Osäkerheten i förväntad kostnadsökning ligger framför allt i osäkerhet om antalet ärenden att hantera framöver även om det också finns osäkerheter i handläggningskostnaderna, exempelvis kostnadsökning för årliga utbetalningar. Skogsstyrelsen bedömer att hantering och överenskommelser för årliga utbetalningar kommer att leda till höga handläggningskostnader eftersom de kräver upprepad administration. Därför förordas en regelkonstruktion där en nekad dispens kan begränsas i tid när det finns osäkerhet om området varaktigt kommer vara viktigt för fridlysta arter, se avsnitt 4.1.

Svårbedömda faktorer som kan ge konsekvenser för staten

En införd ersättningsrätt vid rådighetsinskränkningar till följd av artskyddet kan leda till att områden man tidigare inte planerat att avverka anmäls för avverkning. Det är inte osannolikt att en utveckling jämförbar med förloppet inom fjällnära skog under 2019-2020, då rätten till ersättning klarlagts i de fall tillstånd till avverkning nekats, skulle kunna ske även för artskyddsärenden. Inom den fjällnära skogen fyrdubblades de ansökta arealerna efter att ersättningsfrågan klargjorts.

Ytterligare en osäkerhet i beräkningen av beloppets storlek är möjligheten för fastighetsägare att söka artskyddsdispens utan att först få ett beslut om föreläggande eller förbud av Skogsstyrelsen. Utifrån detta är det svårt att uppskatta vilken areal som skulle kunna bli aktuell för ersättning och därmed vilka förstärkningar av anslaget som kommer behövas.

Skogsstyrelsen har i sitt yttrande över promemorian ”Skyddet genom nationell fridlysning anpassat till arternas skyddsbehov och andra angelägna intressen” angett att förslaget att minska antalet nationellt fridlysta arter som avsevärt kan försvåra pågående markanvändning kan innebära att fokus i stället flyttas till andra fridlysta arter. Skogsstyrelsen bedömer det mindre troligt att antalet artskyddsärenden kommer att minska jämfört med de senaste åren till följd av de föreslagna förändringarna i bestämmelserna om nationellt fridlysta arter:

”Skogsstyrelsen vill uppmärksamma regeringen på att även om förtydliganden och anpassningar av regelverket är välkommet, bedömer myndigheten att detta förslag inte löser de knutar som finns när det gäller artskyddsfrågan i skogen. Skogsstyrelsens uppfattning är att mycket av konflikterna kring artskyddet handlar om olika aktörers syn på hur skogsbruk ska bedrivas. Det är därför sannolikt att de föreslagna förändringarna leder till att fokus i stället flyttar till andra fridlysta arter i stället.”⁴

⁴ Skogsstyrelsens yttrande över promemorian *Skyddet genom nationell fridlysning anpassat till arternas skyddsbehov och andra angelägna intressen*, daterat den 17 oktober 2025, KN2025/01529, Skogsstyrelsens diarienummer 2025/2282.

I den föreslagna ordningen, där länsstyrelserna hanterar dispenser och Skogsstyrelsen ska komma överens om ersättning, kommer det att vara svårt för Skogsstyrelsen att veta hur stora belopp för kommande utbetalningar som det behöver reserveras medel för genom att boka upp avsättningar mot anslag. För att detta ska kunna göras med tillräcklig precision kommer det i sådana fall att krävas en omfattande kommunikation mellan länsstyrelserna och Skogsstyrelsen.

6.4 Konsekvenser för miljön

Skogsstyrelsens bedömning är att rätten till ersättning kan få till följd att incitamenten för fastighetsägare att bidra till att gynna fridlysta arter stärks och att det därmed kan ha en positiv effekt för miljömålen.

För att denna effekt ska uppstå är det dock viktigt att tillräckliga anslag anslås för den föreslagna ersättningsrätten. Utan tillräckliga anslag finns en risk att denna ersättningsrätt sker på bekostnad av det strategiska områdesskyddsarbetet, vilket kan innebära en negativ effekt på miljömålen.

Om beslutet

I detta ärende har generaldirektör Herman Sundqvist beslutat och senior rådgivare Tove Thomasson varit föredragande. I den slutliga handläggningen har också chefsjurist Andrea Airosto, verksjurist Anna Fridh, processförvaltare Mari Hansson, och områdesskyddsspecialist Johan Åberg deltagit.

Ärendet har handlagts digitalt och detta yttrande saknar därför namnunderskrifter.